організаційно-правові питання теорії і практики : монографія. Київ : КВШ, 2002. 296 с.

2. Мовчан А. В. Використання сучасних інформаційних технологій у боротьбі зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми. *Вісник Запорізького юридичного університету.* 2010. № 3. С. 170–176.

Одержано 29.10.2017

УДК 342.9(477)

Андрій Анатолійович ГОРЯНИЙ,
курсант групи Ф4-401 факультету № 4
Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Сергій Олександрович ШАТРАВА,
кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри
адміністративної діяльності поліції факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ

Одним із напрямків розвитку України є підвищення захисту персональних даних та забезпечення прав осіб на недоторканність приватного життя. Для реалізації взятого на себе зобов'язання Верховною Радою України прийнято Закон України «Про захист персональних даних», який набув чинності 1 січня 2011 року [1].

У 2015 році був прийнятий Закон України «Про Національну поліцію», який передбачає повноваження поліції в безпрецедентному масштабі формувати і використовувати інформаційні ресурси (бази даних), зокрема, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України [2]. Сучасні інформаційні технології та законодавство відкривають можливості для правоохоронних органів обробляти величезний обсяг персональних даних. Проте, з огляду на численні переваги цих технологій, слід визнати, що при несанкціонованому їх використанні (без дотримання вимог закону), це може призвести до серйозних наслідків. Повна відсутність прозорого управління у сфері захисту персональних даних в діяльності Національної

© Горяний А. А., 2017

поліції (забезпечення максимального інформування суб'єктів персональних даних про правові підстави, способи, мету обробки, строки зберігання та знищення персональних даних поліцейськими службами) привертає все більше уваги до проблем у даній сфері.

Однією з причин, яка призводить до порушення вимог законодавства у сфері захисту персональних даних є те, що співробітники поліції не знають положень правової бази, яка регулює цю сферу, а також зобов'язань щодо забезпечення конфіденційності і заходів безпеки під час обробки даних.

У зв'язку з цим, суб'єкти персональних даних (фізична особа, персональні дані якої обробляються) стають жертвами зловживань з боку правоохоронців, які збирають та обробляють їх персональні дані з грубими порушеннями Закону «Про захист персональних даних». Особливим випадком є обробка «чутливої» категорії персональних даних (про расове або етнічне походження, політичні, релігійні або світоглядні переконання, членство в політичних партіях та професійних спілках, засудження до кримінального покарання, а також даних, що стосуються здоров'я, статевого життя, біометричних або генетичних даних), як показує практика, здебільшого потерпілими від незаконної обробки таких даних є вразливі групи населення. Доступ до персональних даних за відсутності повноважень, законної підстави і обґрунтованої мети такого доступу. Незаконна обробка «чутливої» категорії персональних даних, шляхом надання необмеженого до них доступу, розкриття для широкого загалу, а також збір таких даних за відсутності законної підстави і обґрунтованої мети збирати таку інформацію. Наприклад, ст. 26 Закону України «Про Національну поліцію» визначає перелік баз (банків) даних, які поліція має право формувати і підтримувати шляхом наповнення. Згідно цього переліку поліція, зокрема, має право формувати бази осіб, які стоять на обліку за наркозлочини, що призводить до зловживання.

Розкриття персональних даних для широкого загалу, а також збір надлишкового обсягу даних щодо цілей, для яких вони обробляються в подальшому. Ще залишається відкритим питання щодо обробки відеозаписів з нагрудних камер поліцейських, а також систем відеоспостереження

(збір, доступ, формування баз, порядок та термін зберігання такої інформації). Зокрема, як відеозаписи з камер з'являються в мережі Інтернет, без дотримання вимог законодавства про захист персональних даних. Варто звернути увагу на роз'яснення та рекомендації Уповноваженого з питань захисту персональних даних Ірландії щодо обробки відеозаписів з нагрудних камер поліцейських. Серед рекомендацій є те, що з метою дотримання законодавства про захист персональних даних, у будь-якому випадку, система повинна мати можливості записувати окремо відео і аудіо.

Недотримання прав суб'єктів даних на інформування і доступ до інформації про операції щодо обробки персональних даних, які їх стосуються: 1) суб'єкти персональних даних мають особисті немайнові права, які є невід'ємними і непорушними. Перелік цих прав визначений в статті 8 Закону України «Про захист персональних даних», тому звертаємо увагу на ці положення; 2) обробка персональних даних в цілях, несумісних з тими, з якими вони були зібрані спочатку; 3) відсутність належної політики безпеки персональних даних, затвердженої володільцем та розпорядником таких даних, шляхом розробки та прийняття відповідної внутрівідомчої нормативно-правової бази, відсутність відповідальних осіб з питань захисту даних.

Можна припустити, що у більшості випадків інформація, яка збирається і використовується в поліції не архівується в формати, які забезпечують певний рівень безпеки та конфіденційності, а також не ведеться належний її облік. Або взагалі така інформація є надлишковою, тобто не зрозуміло, з якою метою збирається і накопичується така її кількість (вид).

Список бібліографічних посилань

1. Про захист персональних даних : закон України від 01.06.2010 № 2297-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17 (дата звернення: 16.10.2017).

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (дата звернення: 16.10.2017).

3. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокуренка. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 432 с.

Одержано 19.10.2017

УДК [378.6:351.74](477)

Вікторія Юріївна ГРИЩЕНКО,
слухач магістратури факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Інна Олександрівна ШИНКАРЕНКО,
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та політології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

Реформування правоохоронної системи в Україні є логічним продовженням розбудови держави. Масштаби та інтенсивність цих змін вражають, однак повністю не задовольняють громадян. Злочинність, терористичні прояви, навіть масові звичайні побутові правопорушення здатні суттєво дестабілізувати життя в країні. Тому покращення правоохоронної системи є пріоритетним для України, і зупиняти або гальмувати зараз цей процес вкрай небезпечно.

Правоохоронна діяльність передбачає сукупність заходів та засобів щодо забезпечення основних задач, і кожна складова системи потребує покращення. Охорона громадського порядку, забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів, захист власності від злочинних посягань, запобігання правопорушенням та їх припинення, виявлення і розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили, забезпечення безпеки дорожнього руху є основною метою реформування [1, с. 66].

© Грищенко В. Ю., 2017